

2000-08-21

Näringsdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Kommissionsförslag till rådets beslut om antagande av ett flerårigt gemenskapsprogram för stimulans av utvecklingen och utnyttjandet av europeiskt digitalt innehåll i de globala näten samt för främjande av den språkliga mångfalden i informationssamhället [ref.COM (2000)323] (DNR EUN2000/1462/ITFOU)

Remissvar från Kungl.biblioteket

Sammanfattning

Kungl.biblioteket är positivt till förslaget om att stimulera det kommersiella utnyttjandet av information från den offentliga sektorn. Nya intressanta informationsprodukter skulle kunna skapas som ger mervärde åt den befintliga informationen. Den enskildes rätt till fritt tillgänglig offentlig information måste dock värnas, liksom myndigheters fria informationsutbyte. Bestämmelser och regelverk bör ses över och harmoniseras så att tillgången till innehållskällorna underlättas och osäkerhet beträffande rättigheter undanröjs.

Internet domineras idag starkt av det engelska språket. Det är svårt för den icke-engelskspråkige unionsinvånaren att söka och hitta information trots att den tillgängliga informationsmängden är större och, yligt sett, mer lättåtkomlig än någonsin. Risken för informationsklyftor i samhället ökar.

Det är av stor vikt att Europas språkliga och kulturella mångfald värnas och fortsätter att utvecklas på ett naturligt sätt inom unionen. Vi delar uppfattningen att tillgång till information på modersmålen är av stor vikt både för dagens unionsmedborgare och för medborgarna i de nya medlemsstaterna för att underlätta deras fortsatta integrering i informationssamhället och i EU.

Vi understryker därför behovet av att tjänster utvecklas, med vars hjälp man kan hantera och distribuera flerspråkigt innehåll. Tillkomsten av "pooler" med flerspråkiga resurser skulle väsentligt underlätta hanteringen av den språkliga mångfalden i Europa. Dessa resurser bör göras fritt tillgängliga så att också den enskilde kan använda sig av t ex termsamlingar i samband med sökning.

- Att stimulera det kommersiella utnyttjandet av information från den offentliga sektorn
- Att öka den språkliga och kulturella anpassningen
- Att stödja skapandet av bättre marknadsförutsättningar

Kopplingarna bakåt till de nyligen avslutade programmen INFO2000 och MLIS (Multilingual Information Society Initiative) är tydliga. Åtskilliga tankar känns också igen från grönboken om information från den offentliga sektorn i informationssamhället (Public sector information: a key resource for Europe [COM(1998)585]).

Det föreslagna programmet har en nära koppling till EU:s eEurope-initiativ, som syftar till att påskynda införandet av digital teknik i hela Europa. Det finns också, enligt vår uppfattning, betydligt starkare band mellan detta förslag och delar av EU:s löpande femte ramprogram för forskning och utveckling än vad som framgår av skrivningarna i förslaget.

I det femte ramprogrammet finns en tydlig betoning av tekniska åtgärder men även mer innehållsligt inriktade delar ingår. Exempel på detta återfinns bl a inom IST-programmets nyckelområde III, Multimedieinnehåll och verktyg.

Digitalt arv och kulturellt innehåll, Undervisning och utbildning, Interaktiv, elektronisk utgivning, Språkteknik samt Informationstillgång, informationsfiltrering, informationsanalys och informationshantering kan alla sägas ha starka kopplingar till olika delar av det nu föreslagna programmet.

Målgrupperna för femte ramprogrammet sägs här vara forskningscenter och större företag. Från EU-kommissionens sida har man dock betonat att man vill främja små och medelstora företags och institutioners deltagande. Vissa utlysningar har också utformats på ett sådant sätt att de anses särskilt väl lämpade för mindre företag och institutioner. Ett väsentligt hinder för mindre organisationers deltagande torde dock vara de administrativa rutiner och de tidsfrister som tillämpas inom ramprogrammet. Det är viktigt att ansökningsförfaranden och administrativa rutiner förenklas betydligt om man vill locka mindre företag att delta i det föreslagna programmet. Resultatet av de föreslagna åtgärderna torde till stor del bero på i vilken mån man lyckas med detta.

Slutligen bör också betonas att det femte ramprogrammet är betydligt mer marknadsinriktat än tidigare ramprogram. Tidsperspektiven i ett forskningsprogram blir dock i allmänhet längre än i ett program med uttalad marknadsinriktning.

Det är väsentligt att det föreslagna programmet nära samordnas med redan löpande program och initiativ och med andra föreslagna program (t ex MEDIA PLUS) för att få största möjliga effekt. Vi vill särskilt betona behovet av samordning med EU:s femte ramprogram för forskning och utveckling. En alltför stor flora av program och initiativ inom näraliggande områden kan leda till att dubbelarbete utförs och att effekterna av de föreslagna åtgärderna minskar. Det blir dessutom svårare för de personer som förutsätts delta i de olika programmen att med rimlig tidsåtgång få en överblick över befintliga program och de olika stödmöjligheter som erbjuds.

Kommersiellt utnyttjande av offentlig information

Allmänhetens tillgång till offentlig information är av utomordentligt stor betydelse i ett öppet och demokratiskt samhälle. Kommersiellt utnyttjande av offentlig information får därför inte leda till att tillgången till den offentliga informationen begränsas eller försvåras. Inte heller myndigheternas fria informationsutbyte får påverkas. Kontrakt med kommersiella aktörer måste därför utformas på ett sådant sätt att den grundläggande offentliga informationen förblir fri och allmänt tillgänglig.

Under förutsättning att detta noga beaktas har Kungl.biblioteket inget att invända mot tanken att offentlig information utnyttjas som innehållskälla för nya digitala informationsprodukter. Bestämmelser och regelverk bör ses över och harmoniseras så att tillgången till dessa innehållskällor i olika europeiska länder underlättas och så att osäkerhet beträffande rättigheter till digital information

Ett utvidgat utnyttjande av offentlig information av kommersiella aktörer skulle kunna leda till att nya intressanta informationsprodukter skapas som ger mervärde till den befintliga informationen. Projekt inom programmet INFO

Försök med offentlig-privata partnerskap har föreslagits i andra sammanhang och har också prövats inom ramen för programmet INFO 2000. Det är viktigt att sådana projekt främjas och kommer i gång snabbt, så att de praktiska svårigheterna kan belysas och goda arbetsmetoder så snart som möjligt kan utvecklas.

Avsaknaden av fullständiga databaser för EU som helhet är, enligt vår uppfattning, ett väsentligt hinder inte bara för det kommersiella utnyttjandet av innehållet utan också för den enskildes möjligheter att snabbt och effektivt hitta information. Man bör därför inte bara stödja upprättandet av stora europeiska databaser utan också undersöka hur befintliga nationella databaser kan samordnas och integreras för att ge möjlighet till samsökning.

Språklig och kulturell anpassning

Det är av stor vikt att Europas språkliga och kulturella mångfald värnas och fortsätter att utvecklas på ett naturligt sätt inom unionen. Samtidigt utgör Europas språkliga mångfald i vissa sammanhang ett hinder och en konkurrensnackdel.

Internet domineras idag starkt av det engelska språket. Det är svårt för den icke-engelskspråkige unionsinvånaren att söka och hitta information trots att den tillgängliga informationsmängden är större och, ytligt sett, mer lättåtkomlig än någonsin. Risken för informationsklyftor i samhället ökar.

Vi delar uppfattningen att tillgång till information på modersmålen är av stor vikt både för dagens unionsmedborgare och för medborgarna i de nya medlemsstaterna för att underlätta deras fortsatta integrering i informationssamhället och i EU. Vi understryker därför behovet av att tjänster utvecklas, med vars hjälp man kan hantera och distribuera flerspråkigt innehåll. Inte minst finns det behov av en lättillgänglig grundläggande språklig infrastruktur som är en grundförutsättning för att ett mer mångspråkigt Internet där man kan söka och finna information på olika språk skall kunna utvecklas.

Tillkomsten av ”pooler”, bestående av standardiserade och sinsemellan kompatibla flerspråkiga resurser såsom elektroniska lexikon och termsamlingar, skulle väsentligt underlätta hanteringen av den språkliga mångfalden i Europa. Dessa resurser bör göras fritt tillgängliga så att också den enskilde kan använda

Resultatspridning och analys

Det är av stor betydelse för den fortsatta utvecklingen att uppnådda resultat sprids till en stor krets så snart som möjligt och att resultaten analyseras

I detta ärende har riksbibliotekarie Tomas Lidman beslutat. Ulla-Britt Nordin Siebolds, 1:e bibliotekarie vid BIBSAM, har varit föredragande.

Tomas Lidman

Ulla-Britt Nordin Siebolds